

OLIY TA'LIM MUASSASALARIDA XORIJIY TILLARNI O'QITISHNING DOLZARB MUAMMOLARI.

N.U.Yunusova

Toshkent tibbiyot akademiyasi Termiz filiali
Lotin tili va tibbiy terminologiya fani assistent

Annotatsiya

Bugungi globalashuv jarayoni va xalqaro hamkorlikning tobora kuchayib borayotganligi oliy ta'lim muassasalarida xorijiy tillarni o'qitishga bo'lgan talabni keskin oshirmoqda. Zamonaviy mutaxassis nafaqat o'z sohasining yetuk bilimdoni bo'lishi, balki xorijiy tillarni, xususan, ingliz tili kabi xalqaro kommunikatsiya vositalarini mukammal egallagan bo'lishi ham zarur. Ushbu maqolada xorijiy tillarni o'qitishning dolzarb muammolari haqida so'z boradi.

Kalit so'zlar: oliy ta'lim, kompetensiya, mutaxassis, dastur, metodlar, texnologiya, xorijiy tillar.

Аннотация

Сегодняшний процесс глобализации и растущее международное сотрудничество резко повышают спрос на преподавание иностранных языков в высших учебных заведениях. Современному специалисту необходимо не только быть знатоком своей области, но и владеть иностранными языками, в частности такими международными средствами общения, как английский. В данной статье говорится об актуальных проблемах преподавания иностранных языков.

Ключевые слова: высшее образование, компетентность, специалист, программа, методы, технология, иностранные языки.

Abstract

Today's globalization process and growing international cooperation sharply increase the demand for teaching foreign languages in higher education institutions. A modern specialist must not only be an expert in his or her field, but also be proficient in foreign languages, in particular such international means of communication as English. This article discusses the current problems of teaching foreign languages.

Keywords: higher education, competence, specialist, program, methods, technology, foreign languages.

Kirish: Xorijiy tillarni o‘rganish va o‘qitish sifatini oshirish muhim strategik vazifalardan biri hisoblanadi. Biroq, oliy ta’lim muassasalarida xorijiy tillarni o‘qitish jarayonida bir qator muammolar mavjud bo‘lib, ularni tahlil qilish va yechimini topish dolzarb ahamiyat kasb etadi.

Ushbu mavzu doirasida oliy ta’lim muassasalarida xorijiy tillarni o‘qitishning hozirgi holati, mavjud muammolar, ularning kelib chiqish sabablari hamda ushbu muammolarni bartaraf etish bo‘yicha taklif va tavsiyalar ko‘rib chiqiladi. Shuningdek, xorijiy tillarni o‘qitishning zamonaviy metodlari, texnologiyalari va ularni o‘quv jarayoniga tatbiq etish masalalari ham tahlil qilinadi.

Tadqiqot davomida O‘zbekiston oliy ta’lim muassasalarida xorijiy tillarni o‘qitish jarayonida bir qator dolzarb muammolar mavjudligi aniqlandi. Bularga o‘quv dasturlarini zamonaviy talablarga to‘liq mos emasligi, o‘qitish metodlarining an’anaviy xarakterga ega ekanligi, o‘quv-metodik ta’minotning yetarli emasligi, o‘qituvchilarning kasbiy kompetensiyalarini doimiy ravishda rivojlantirish zarurati, talabalarning motivatsiyasi darajasining turlicha ekanligi va baholash tizimining takomillashtirishga muhtojligi kiradi.

Bu esa oliy ta’lim tizimida xorijiy tillarni o‘qitishning dolzarb muammolarini kun tartibiga olib chiqadi.

Xorijiy tillarni o‘qitishning maqsad va vazifalari :

Oliy ta’lim muassasalarida xorijiy tillarni o‘qitishning hozirgi holatini tahlil qilish, mavjud muammolarni aniqlash hamda ularni bartaraf etish bo‘yicha ilmiy asoslangan taklif va tavsiyalar ishlab chiqish.

Oliy ta’lim muassasalarida xorijiy tillarni o‘qitishning nazariy-metodologik asoslarini o‘rganish. Bu vazifa xorijiy tillarni o‘qitishning zamonaviy konsepsiyalari, prinsiplari va metodlarini tahlil qilishni o‘z ichiga oladi.

O‘zbekiston oliy ta’lim muassasalarida xorijiy tillarni o‘qitishning amaliy holatini baholashda o‘quv dasturlari, o‘qitish metodlari, baholash tizimi, moddiy-texnik ta’minot va o‘qituvchilarning malaka darajasi kabi omillar tahlil qilinadi. Har bir mutaxassislik uchun zarur bo‘lgan xorijiy til kompetensiyalari (tinglab tushunish, gapirish, o‘qish va yozish) aniqlanadi.

Oliy ta’lim muassasalarida xorijiy tillarni o‘qitish jarayonidagi dolzarb muammolarni aniqlashda o‘quv dasturlari, o‘qitish metodlari, o‘quv materiallari, o‘qituvchilarning tayyorgarligi, talabalarning motivatsiyasi va boshqa omillar bilan bog‘liq bo‘lishi mumkin.

Oliy ta'lim muassasalarida xorijiy tillarni o'qitish sifatini oshirish bo'yicha taklif va tavsiyalar ishlab chiqishda o'quv dasturlarini takomillashtirish, zamonaviy o'qitish metodlarini joriy etish, o'qituvchilarning malakasini oshirish, o'quv resurslarini boyitish va talabalarning motivatsiyasini kuchaytirishga qaratilgan bo'lishi zarur.

Xalqaro tajribani o'rganish va O'zbekiston sharoitiga moslashtirish bo'yicha takliflar tayyorlash, xorijiy davlatlarning xorijiy tillarni o'qitishdagi ilg'or tajribalarini o'rganish va ularni O'zbekiston oliy ta'lim tizimida qo'llash imkoniyatlarini ko'rib chiqish, tadqiqotning yo'nalishini belgilab beradi va mavzuning dolzarbligini yanada ochib berishga xizmat qiladi.

Xulosa: Oliy ta'lim muassasalarida xorijiy tillarni o'qitishda tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, globallashtirish va xalqaro integratsiyaning kuchayishi sharoitida oliy ta'lim tizimida xorijiy tillarni o'qitish muhim strategik ahamiyatga ega. Zamonaviy mutaxassislarning xalqaro miqyosda raqobatbardosh bo'lishi, ilmiy va kasbiy aloqalarni o'rnatish, jahon axborot makonida erkin faoliyat yuritish olishi bevosita ularning xorijiy til ko'nikmalariga bog'liq.

Ushbu muammolarning kelib chiqish sabablari turli omillar bilan bog'liq bo'lib, ularni bartaraf etish kompleks yondashuvni talab etadi. Xususan, o'quv dasturlarini zamonaviy pedagogik texnologiyalar va talabalarning kasbiy ehtiyojlarini hisobga olgan holda qayta ko'rib chiqish, interaktiv va kommunikativ metodlarni keng qo'llash, o'quv jarayoniga axborot-kommunikatsiya texnologiyalarini faol joriy etish, o'qituvchilarning malakasini oshirishga sistemali yondashish, talabalarni mustaqil o'rganishga yo'naltirish va ularning motivatsiyasini kuchaytirish muhim ahamiyat kasb etadi.

Xulosa qilib aytganda, oliy ta'lim muassasalarida xorijiy tillarni o'qitish sifatini oshirish uchun malakali kadrlar tayyorlash va mamlakatning barqaror rivojlanishini ta'minlashning muhim shartlaridan biridir. Ushbu sohada amalga oshiriladigan islohotlar va qabul qilinadigan chora-tadbirlar o'zining ijobiy natijalarini berishi shubhasiz. Kelgusida bu yo'nalishda olib boriladigan ilmiy izlanishlar xorijiy tillarni o'qitishning yanada samarali usullarini ishlab chiqishga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Григорьев Д.В., Никитина Л.И. Эффективность использования онлайн-платформ для обучения иностранным языкам. 2017. Издательство "Просвещение".
2. Иванова Т.Н., Сидорова О.А. Опыт применения дистанционных технологий в преподавании английского языка. 2018. Издательство "Логос".
3. Полат Е.С. Оценка эффективности дистанционного обучения иностранному языку: методы и подходы. 2019. Издательство "Флинт".
4. Козлова Е.И. Современные тенденции развития дистанционного обучения в сфере обучения иностранным языкам. 2020. Издательство "Прогресс".
5. Yo'ldoshev M. "Badiiy matnning lisoniy tahlili". T: 2007.
6. Stibbe A. ecolinguistics and globalization // the Handbook of language and globalization (ed. by n. coupland). – Blackwell Publishing ltd. – 2010.
7. Swaan A. de. language system // the Handbook of language and globalization (ed. by n. coupland). – Blackwell Publishing ltd. – 2010.